

2016. február

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Február 1.	03:28 UT	utolsó negyed
Február 8.	14:39 UT	újhold
Február 15.	07:46 UT	első negyed
Február 22.	18:20 UT	telehold

A bolygók láthatósága

Merkúr: A hónap első felében jól megfigyelhető napkelte előtt a délkeleti ég alján. 7-én kerül legnagyobb nyugati kitérésbe, 25,6°-ra a Naptól. 1-jén még másfél órával kel a Nap előtt, de a hónap közepétől láthatósága gyorsan romlik, a hónap végére elvész a kelő Nap fényében.

Vénusz: A hajnali keleti ég feltűnő égiteste, de láthatósága lassan romlik. A hónap elején egy és háromnegyed, a végén már csak egy órával kel a Nap előtt. Fényessége $-3,9^m$, átmérője 12,4"-ről 11,2"-re csökken, fázisa 0,85-ről 0,91-ra nő.

Mars: Előretartó mozgást végez a Libra csillagképben. Éjfél után kel, az éjszaka második felében látszik a délkeleti égen. Fokozatosan fényesedik, 0,8^m-ról 0,3^m-ra, látszó átmérője 6,8"-ról 8,6"-re nő.

Jupiter: Folytatja hátráló mozgását a Leo csillagképben. Az esti órákban kel, az éjszaka döntő részében megfigyelhető mint fényes égitest. Fényessége $-2,4^m$, átmérője 44".

Szaturmusz: Előretartó mozgást végez az Ophiuchus csillagképben. Kora hajnalban kel, hajnalban látható alacsonyán a délkeleti égen. Fényessége 0,5^m, átmérője 16".

Uránusz: Sötétedés után kereshető a Piscesben. Folytatja előretartó mozgását. Késő este nyugszik.

Neptunusz: A hónap első harmadában még kereshető az esti szürkületben, előretartó mozgást végez az Aquariusban. 28-án már együttállásban van a Nappal.

Kaposvári Zoltán

Üstökösök

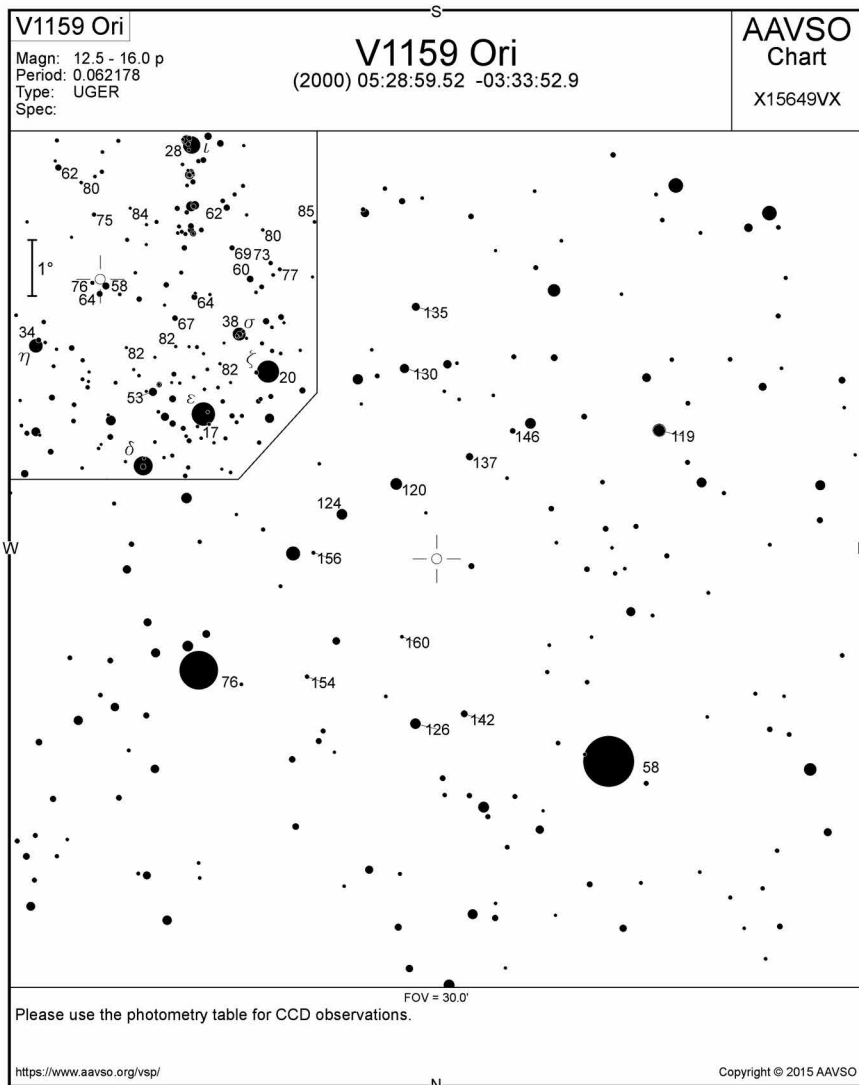
C/2013 US10 (Catalina). A retrográd pályán mozgó üstökös gyorsan távolodik bolygónktól, 0,9 és 1,7 CSE között növekvő földtávolsága miatt fényessége 2 magnitúdót esik egy hónap alatt. A 7 és 9 magnitúdó között halványuló vándor egész hónapban a Camelopardalisban tartózkodik. Február 11-én hajnalban háromnegyed fokkal keletre láthatjuk a 12 magnitúdós, éléről látszó NGC 1560 galaxistól, 22-én este fél fokkal keletre halad el az NGC 1502 nyílthalmaztól, 25-én hajnalban pedig 23'-cel keletre kereshetjük a 13 magnitúdós NGC 1501 planetáris ködtől.

C/2013 X1 (PANSTARRS). Az áprilisi napközelsége felé tartó üstökös a hónap nagy részében még megkereshető az esti égen, a Pegasus délkeleti sarkában, de láthatósága gyorsan romlik. Az Oort-felhőből érkező üstökös érdekessége, hogy a jelenlegi számítások szerint a Jupiter annyira felgyorsítja mozgását, hogy örökre el fogja hagyni a Naprendszeret. Február elején még három és fél órával a sötétség beállta után nyugszik, de a hónap végén már 10 foknál is alacsonyabban láthatjuk. Hiába közeledik a Naphoz, 2,3–2,4 CSE között, növekvő földtávolsága csak minimális fényesedést engedélyez valahol a 9–10 magnitúdós tartományban.

Sárnecky Krisztián

A hónap változója: a V1159 Orionis

A téli égbolt legjellegzetesebb csillagképének közepén, az Orion-köd és a jól ismert mira, az S Orionis szomszédságában található ez a különösen változékony, ám a magyar észlelők körében szinte ismeretlen csillag. Típusának névadójához, az UGSU osztályon belül is külön csoportot képező ER Ursae Maiorishoz igen hasonló viselkedésű törpenóva átlagosan mintegy 4 naponta produkál

normál kitörést, míg szupermaximumai is meglehetősen szaporák: 47,6 naponta következnek be. A csillag további különlegessége, hogy fénygörbéjének bármely pontján jelentkezhetnek ún. „szuperpúpok”, amelyek feltehetően az akkréciós korong egyenetlenségei, instabilitásai okozhatnak. Ezek feltárása még korántsem zárult le, mivel

igen összetett és kiszámíthatatlanná teszik a fénygörbét, amelynek vizsgálatára jóval több adatra lenne szükség. A csillag folyamatos észlelésére kizárólag az amatőrcsillagászok szélesebb összefogásával lehet mód, így nagyobb távcsövekkel minden derült éjszakan érdemes próbálkozni megfigyelésével.

Bagó Balázs